

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2025/2026-2027/2028
(skrajne daty)
Rok akademicki 2026/2027

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Ekologia człowieka
Kod przedmiotu*	
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Wydział Humanistyczny
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Archeologii
Kierunek studiów	Archeologia
Poziom studiów	studia I stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	II rok, 4 semestr
Rodzaj przedmiotu	kierunkowy do wyboru
Język wykładowy	polski
Koordinator	Dr Joanna Rogóż
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Dr Joanna Rogóż

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
4			15						2

1.2. Sposób realizacji zajęć

zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

KONWERSATORIUM – ZALICZENIE Z OCENĄ

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Podstawowa wiedza z zakresu biologii i ekologii człowieka.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Pogłębienie wiedzy z zakresu badań antropologicznych.
C2	Zapoznanie studentów z problematyką ekologii człowieka.
C3	Omówienie wybranych zagadnień dotyczących rozwoju, budowy i funkcjonowania organizmu ludzkiego oraz uwarunkowań zdrowotnych.
C4	Omówienie zagadnienia dostosowania rozwojowego człowieka oraz przystosowania na poziomie populacyjnym wraz z przykładami.
C5	Wprowadzenie studentów do zagadnień antropogeografii, fizjologii środowiskowej oraz zróżnicowania i geograficznego rozmieszczenia człowieka.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu Student:	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
EK_01	Zna i rozumie podstawową terminologię, teorię i metodologię antropologii, ekologii człowieka i nauk zajmujących się człowiekiem jako istotą biologiczną.	K_Wo2
EK_02	Zna i rozumie podstawowe zjawiska i procesy przyrodnicze, a także powiązania antropologii fizycznej z archeologią.	K_Wo7, K_Wo8
EK_03	Potrafi w stopniu podstawowym formułować problemy badawcze, analizować i interpretować materiał z wykorzystaniem właściwych metod, dobierać literaturę i korzystać z istniejącego dorobku naukowego w zakresie antropologii fizycznej, ekologii człowieka oraz innych nauk zajmujących się biologią człowieka i populacji ludzkich.	K_Uo2
EK_04	Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze kierując się wskazówkami prowadzącego zajęcia.	K_Uo3
EK_05	Jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i zasięgnięcia opinii ekspertów, a także uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów.	K_Ko1
EK_06	Jest gotów do podejmowania odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego i stosowania się do zasad etyki zawodowej	K_Ko2, K_Ko4

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
1. Przedmiot i zakres ekologii człowieka. Podstawowe pojęcia.
2. Strategie przeżycia.

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

3. Uwarunkowania rozwoju i funkcjonowania organizmu ludzkiego wraz z krótką charakterystyką okresów rozwojowych człowieka.
4. Wybrane aspekty dotyczące budowy i funkcjonowania układów człowieka.
5. Odwracalne i nieodwracalne dostosowania rozwojowe.
6. Przystosowania na poziomie populacji.
7. Ekologia zdrowia i chorób.
8. Zróżnicowanie i geograficzne rozmieszczenie człowieka.
9. Antropogeografia i fizjologia środowiskowa – wybrane zagadnienia.

3.4 Metody dydaktyczne

Np.:

Wykład: wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, metody kształcenia na odległość

Ćwiczenia: analiza tekstów z dyskusją, metoda projektów (projekt badawczy, wdrożeniowy, praktyczny), praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja), gry dydaktyczne, metody kształcenia na odległość

Laboratorium: wykonywanie doświadczeń, projektowanie doświadczeń

Konwersatorium: wykład problemowy z prezentacją multimedialną, analiza tekstów z dyskusją, dyskusja.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
Ek_01	OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ, DYSKUSJA, KOLOKWIMUM ZALICZENIOWE	KONWERSATORIUM
Ek_02	OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ, DYSKUSJA, KOLOKWIMUM ZALICZENIOWE	KONWERSATORIUM
Ek_03	OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ, DYSKUSJA, KOLOKWIMUM ZALICZENIOWE	KONWERSATORIUM
Ek_04	OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ, DYSKUSJA, KOLOKWIMUM ZALICZENIOWE	KONWERSATORIUM
Ek_05	OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ, DYSKUSJA	KONWERSATORIUM
Ek_06	OBSERWACJA W TRAKCIE ZAJĘĆ, DYSKUSJA	KONWERSATORIUM

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Aktywny udział w zajęciach, udział w dyskusji na podstawie przedstawionych informacji oraz zaproponowanych lektur, kolokwium zaliczeniowe.
--

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny z harmonogramu studiów	15
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	10
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	25
SUMA GODZIN	50
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	2

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	Nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	Nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

1. Jopkiewicz A., Suliga E. *Biomedyczne podstawy rozwoju i wychowania*, Wyd. Instytut Technologii Eksploatacji, Radom-Kielce 2008, 2011.
2. Malinowski A. *Antropologia fizyczna*, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa-Poznań, 1980.
3. Malinowski A. *Wstęp do antropologii i ekologii człowieka*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź, 1994.
4. Piontek J. *Biologia populacji pradziejowych. Zarys metodyczny*, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Poznań, 1999.
5. Strzałko J., Ostojka-Zagórski J. *Ekologia populacji ludzkich. Środowisko człowieka w pradziejach*, Wydawnictwo UAM w Poznaniu, Poznań, 1995.
6. Wolański N. *Ekologia człowieka. Podstawy ochrony środowiska i zdrowia człowieka. Tom I: Wrażliwość na czynniki środowiskowe i biologiczne zmiany przystosowawcze*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2006.
7. Wolański N. *Ekologia człowieka. Podstawy ochrony środowiska i zdrowia człowieka. Tom II: Ewolucja i dostosowanie biokulturowe*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2006.

Literatura uzupełniająca:

1. Malinowski A., Strzałko J. (red.) *Antropologia*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa-Poznań, 1985.

2. Malinowski A., Wolański N. *Metody badań w biologii człowieka. Wybór metod antropologicznych*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 1988.
3. Malinowski A., Bożiłow W. *Podstawy antropometrii. Metody, techniki, normy*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa-Łódź, 1997.
4. Piontek J. *Dymorfizm płciowy jako wyznacznik warunków życia w populacjach pradziejowych i historycznych* [w:] *Kobieta-Śmierć-Mężczyzna. Funeralia Lednickie Spotkanie 5*, W. Dzieduszycki, J. Wrześciński (red.), Sobótka, Wrocław, 2003, s. 59-64.
5. Wolański N. *Rozwój biologiczny człowieka*, PWN, Warszawa, 2005.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej